

Maade end oprindelig paatænkt, og i Henshold dertil have vi stillet vort Forslag i Udvalgets Betænkning. Jeg havde i 1898, da dette Lovforslag blev vedtaget, Tvivl om, hvorvidt det var den rette Vej at komme ind paa, men jeg gik med den Gang, fordi jeg skønnede, at Statskassen nok kunde evne det. Nu har jeg derimod den bestemte Formening, at Statskassen ikke evner at gaa videre. Det vilde være urigtigt at gøre det ogsaa af Hensyn til, at Rentefoden er gaaet saa højt op, og at Statskassens Midler ere saa smaa, som det ærede Medlem for Vervingen oplyste os om, at de ere. Men jeg har ogsaa andre Betæneligheder ved at gaa videre. Selv om det Ændringsforslag bliver vedtaget, der er stillet af Udvalgets Flertal til den ny § 2, hvorefter disse Boliger kunne lægges i Afstand fra Kjøbenhavn eller Købstæderne, altsaa ogsaa kunne lægges paa Landet, vil det efter min Mening for den væsentligste Del alligevel blive i Nærheden af de store Byer, at der vil blive Tale om at kræve Statslaan til Opførelse af Arbejderboliger, og det vil blive et nyt Middel til at drage Landbefolkningen efter en stigende Maalestok fra Landet ind til Byerne, hvilket jeg anser for urigtigt. Fortsætte vi ad den paabegyndte Vej, skønner jeg ikke, hvorledes vi kunne standse, og sikkert er det, at Statskassen ikke vil have Midler til i synderlig Udstrækning at fortsætte ad denne Vej. Med Byggeriet omkring ved Byerne gaar det jo, som efter det — jeg tror — franske Ordsprog: Appetitten kommer, medens man spiser. Den stærke Byggelyst, der nu behersker navnlig de større Byer, vil, naar vi støtte den paa denne Maade, føre i forøget Grad til Befolkningens Vækst i Byerne i Modsætning til Landet. Desuden kunne vi tage Lære af, hvorledes det gik i Esbjerg. Der byggede og byggede man, saa Tilstanden til sidst kunde betegnes som Byggeraseri, men saa kom der en Krise, og Ejendommene gik betydelig ned i Værdi. Det viste sig, at man havde bygget mere, end der var Virksomhed til. Jeg tror ikke, det er rigtigt, at vi fra Lovgivningsmagtens Side fremelske noget saadant. Man vil maaske svare mig, at Eksemplet med Esbjerg kun er Bevis for, at Folk gaa tilbage fra Byerne igen, naar der ikke er Brug for dem længere i Byerne, og det kan jo siges. Men naar de ere dragne til Byerne af Grunde, der ikke ere tilstrækkelig solide, tror jeg, den Lære, man kan drage deraf, vil være, at man ikke skal støtte en Udvikling, der gaa i en Retning

som denne. Jeg vil derfor ikke kunne stemme for et Forslag som det her foreliggende, hvis Udvalgets Flertals Forslag bliver vedtaget, jeg maa stemme derimod.

Holm: Det ærede Medlems Udtalelser give mig Anledning til at fremsætte en Bemærkning, som jeg glemte før. Naar mine Meningsfæller og jeg ikke have kunnet tiltræde det Ændringsforslag, som han og det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) have stillet om, at man skulde stryge den gamle § 1 i Forslaget eller dog i alt Fald tillade, at de to Millioner, der vare bestemte til Ombygning af usunde Bydele, skulde kunne overføres til Opførelse af Arbejderboliger, ligger det i, at Loven af 1898 i sin § 1 har en Bestemmelse om, at denne Sum kun bliver staaende til 1907, og vi have ikke fundet det rigtigt at forhindre, at der blev gjort et Forsøg med Anvendelsen af § 1, hvis et saadant Forsøg overhovedet kunde finde Sted. Jeg for min Del har ingen Tro til, at denne Paragraf vil kunne anvendes efter de Betingelser, der i denne Paragraffen ere stillede for Anvendelsen af de 2 Millioner Kr., men vi have, som sagt, ikke fundet det rigtigt udtrykkelig at forandre noget derved. Vi have fundet det heldigst at lade det blive staaende, indtil Bemyndigelsen af sig selv løber ud i 1907.

K. M. Klausen: Jeg vil udtale min Beklagelse over, at dette Lovforslag har ligget saa længe i Finansudvalget. Det er nu omtrent 4 Maaneder siden, Sagen kom frem i Folketinget, og først lige nu i Samlingens Slutning — jeg antager nemlig, at vi ere ved Samlingens Slutning — kommer det frem til anden Behandling her i Tinget. Det er selvfølgelig meget uheldigt for Sagens Gennemførelse, at den først kommer frem nu, var den kommen frem hurtigere, vilde der naturligvis have været langt mere Haab om, at det kunde lykkes at føre denne Sag gennem alle Lovgivningsmagtens Afdelinger. Nu er Haabet sikkert ringe, og Skylden derfor hviler paa Finansudvalget, der ikke har fremmet denne Sag. Jeg skal sammenligne denne Sags Fremme her i Tinget med en anden Sag af en noget lignende Beskaffenhed. Det var et Forslag, der kom frem om at forøge Laanesummen til Forskudsforeningerne fra 5 Millioner Kr. til 8 Millioner Kr. Dette Forslag, som er af rent agrarisk Natur, kunde faa Lov at passere gennem de tre Behandlinger uden at blive henvist